

Europejskie prawo wzorów przemysłowych

Maria Poźniak-Niedzielska
Joanna Sieńczyło-Chłabcz

2. wydanie

B (2:1)
45° 88
Wolters Kluwer

Europejskie prawo wzorów przemysłowych

Maria Poźniak-Niedzielska
Joanna Sieńczyło-Chlabicz

2. wydanie

Wolters Kluwer

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2016

Stan prawny na 15 grudnia 2015 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Łamanie
Kamila Tomecka

Autorstwo poszczególnych rozdziałów:

Maria Poźniak-Niedzielska: rozdz. 1 (pkt 3 zaktualizował Adrian Niewęglowski),
rozdz. 2 (pkt 1 i 2 zaktualizował Adrian Niewęglowski), rozdz. 3 (pkt 1 zaktualizował
Adrian Niewęglowski), rozdz. 4, rozdz. 6, rozdz. 7, rozdz. 10

Joanna Sieńczyło-Chlabcz: rozdz. 5, rozdz. 8, rozdz. 9

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących
im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej
w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło.
A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-264-9859-6

2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Od autorek	13
------------------	----

Rozdział 1

Ogólna charakterystyka systemu ochrony wzorów przemysłowych

we Wspólnocie Europejskiej	15
1. Geneza i podstawowe założenia systemu ochrony	15
2. Funkcjonowanie przepisów krajowych w systemie ochrony wzorów wspólnotowych	17
3. Relacje systemu ochrony wzorów wspólnotowych z innymi działami prawa własności intelektualnej	20
3.1. Wspólnotowe wzory przemysłowe a rozwiązania techniczne objęte ochroną prawną	20
3.2. Zasada kumulacji ochrony wzorów przemysłowych z ochroną prawnoautorską	23
3.3. Rola przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	26
4. Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego	28

Rozdział 2

Pojęcie wspólnotowego wzoru przemysłowego	31
1. Wzór przemysłowy jako zewnętrzna postać przedmiotu	31
2. Wzór części przedmiotu	34
2.1. Części składowe produktu jako przedmiot ochrony	34
2.2. Problem ochrony tzw. części zamiennych	35
3. Wyłączenia spod ochrony	38
3.1. Funkcja techniczna przedmiotu a jego zewnętrzna postać	38
3.2. Inne przesłanki wyłączenia wzorów spod ochrony	40
3.2.1. Wzory wzajemnych połączeń	40
3.2.2. Sprzeczność z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami	41

Rozdział 3

Zdolność rejestrowa wspólnotowego wzoru przemysłowego	42
1. Przesłanki zdolności rejestrowej wzoru	42

1.1. Nowość wzoru	42
1.2. Indywidualny charakter wzoru	43
2. Ocena indywidualnego charakteru wzoru przemysłowego i osoby zorientowanego użytkownika w świetle wybranych decyzji OHIM	49
Rozdział 4	
Ochrona niezarejestrowanego wzoru w prawie europejskim	55
1. Przesłanki ochrony wzoru niezarejestrowanego	55
2. Zakres ochrony niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego	58
Rozdział 5	
Rejestracja jako warunek ochrony przewidzianej dla wzorów wspólnotowych zarejestrowanych	61
1. Uwagi ogólne dotyczące procedury zgłoszeniowej (zgłoszenia wniosku o zarejestrowanie wzoru)	61
2. Wymogi dotyczące zgłoszenia wzoru wspólnotowego do rejestracji	62
3. Elementy obligatoryjne zgłoszenia	64
3.1. Wniosek o rejestrację	64
3.2. Informacje identyfikujące zgłaszającego wzór do rejestracji	64
3.3. Opis i reprodukcja wzoru	65
4. Elementy fakultatywne zgłoszenia	67
4.1. Opis wyjaśniający przedstawienie wzoru lub próbkę	67
4.2. Wyznaczenie pełnomocnika przez zgłaszającego	67
4.3. Klasyfikacja produktów, w których wzór ma być zawarty lub stosowany	69
5. Tryb zgłaszania wniosków o rejestrację wzorów wspólnotowych	69
6. Opłaty za rejestrację i publikację	71
7. Rozpatrywanie zgłoszonego wzoru przez OHIM	73
7.1. Badanie wniosku pod względem formalnym. Badanie treści wniosku	75
7.2. Podstawy odmowy rejestracji	77
8. Ogłoszenie o wpisaniu wniosku do rejestru wzorów wspólnotowych. Skutki ogłoszenia o wpisie do rejestru	78
8.1. Publikacja rejestracji wzoru wspólnotowego	81
8.2. Odroczenie publikacji wniosku o rejestrację	82
9. Przedłużenie czasu ochrony prawa z rejestracji zarejestrowanego wzoru wspólnotowego	83
9.1. Wniosek o przedłużenie rejestracji	84
9.2. Opłaty związane z przedłużeniem rejestracji wzoru wspólnotowego	84
10. Wniosek o przywrócenie terminu w postępowaniu rejestracyjnym	85
10.1. Skutki przywrócenia terminu	86
11. Odwołania od decyzji OHIM	86
11.1. Przedmiot odwołania i jego forma	87
11.2. Rozpatrywanie odwołania przez OHIM	87
11.3. Odwołanie od decyzji OHIM do Trybunału Sprawiedliwości	88

Rozdział 6

Treść i zakres prawa z rejestracji wzoru wspólnotowego	89
1. Prawo do uzyskania ochrony wzoru	89
2. Treść prawa z rejestracji wzoru wspólnotowego	91
3. Zakres prawa z rejestracji wzoru wspólnotowego	94
3.1. Czas trwania ochrony zarejestrowanego wzoru wspólnotowego	94
3.2. Wyczerpanie prawa z rejestracji wzoru wspólnotowego	94
4. Ograniczenie skuteczności prawa z rejestracji wobec „używacza uprzedniego” ...	95
5. Dozwolony użytek wspólnotowych wzorów przemysłowych	96

Rozdział 7

Naruszenie prawa z rejestracji wzoru wspólnotowego	98
1. Kryteria oceny naruszenia prawa z rejestracji	98
2. Podmiot uprawniony do ochrony zarejestrowanego wzoru	101
3. Jurysdykcja w sprawach wzorów wspólnotowych	102
3.1. Jurysdykcja sądowa	102
3.2. Udział Urzędu w sprawach z powództwa wzajemnego	104
4. Środki ochrony prawnej wzorów wspólnotowych	105
5. Postępowanie zabezpieczające w sprawach wzorów wspólnotowych	107

Rozdział 8

Unieważnienie wzoru wspólnotowego	111
1. Uwagi ogólne	111
2. Podstawy unieważnienia wzoru wspólnotowego – zagadnienia ogólne	113
3. Wytwór niebędący wzorem w rozumieniu art. 3 lit. a rozporządzenia nr 6/2002	118
4. Unieważnienie wzoru wspólnotowego wskutek niespełnienia wymogów art. 4–9 rozporządzenia nr 6/2002	122
5. Utrata nowości i indywidualnego charakteru wzoru wspólnotowego wskutek jego publicznego ujawnienia	125
5.1. Sposoby publicznego ujawnienia wzoru wspólnotowego na gruncie art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002	126
5.2. Inne sposoby ujawnienia wzoru wspólnotowego	131
5.3. Dowody ujawnienia wzoru wspólnotowego	135
5.4. Publiczne udostępnienie wzoru środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży	137
5.5. Zakres terytorialny publicznego ujawnienia wzoru wspólnotowego	140
6. Inne przesłanki unieważnienia wzoru wspólnotowego	142
6.1. Unieważnienie wzoru z uwagi na cechy postaci produktu wynikające wyłącznie z funkcji technicznej (art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002)	142
6.2. Unieważnienie wzoru wskutek jego sprzeczności z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami	145
6.3. Unieważnienie wzoru wspólnotowego wskutek niedozwolonego użycia utworu chronionego przez prawo autorskie państwa członkowskiego (art. 25 ust. 1 lit. f rozporządzenia nr 6/2002)	146

6.4. Unieważnienie wskutek niewłaściwego używania jednego z przedmiotów wymienionych w art. 6 bis konwencji paryskiej	148
Rozdział 9	
Procedura unieważnienia zarejestrowanego wzoru wspólnotowego	150
1. Uwagi ogólne	150
2. Tryby unieważnienia wzoru wspólnotowego	152
3. Wniosek o unieważnienie zarejestrowanego wzoru wspólnotowego	153
3.1. Treść wniosku o unieważnienie	154
3.2. Język postępowania o unieważnienie	156
3.3. Badanie wniosku o unieważnienie przez OHIM	156
3.4. Decyzje OHIM	158
4. Tryb odwoławczy	158
4.1. Treść, forma i termin złożenia odwołania	159
4.2. Badanie odwołania	159
5. Postępowanie dowodowe przed Urzędem	161
6. Koszty postępowania w sprawie unieważnienia zarejestrowanego wzoru wspólnotowego przed Wydziałem Unieważnień i Izbą Odwoławczą	163
7. Zaskarżenie decyzji Izby Odwoławczej do Trybunału Sprawiedliwości	164
8. Unieważnienie wzoru wspólnotowego z powództwa wzajemnego	165
9. Organy kompetentne do orzekania w sprawach o unieważnienie niezarejestrowanych wzorów wspólnotowych i tryb orzekania w tych sprawach	166
10. Skutki decyzji o unieważnieniu zarejestrowanego wzoru wspólnotowego	168
Rozdział 10	
Wspólnotowe wzory przemysłowe jako przedmiot rejestracji międzynarodowej ...	169
1. Podstawowe zasady funkcjonowania porozumienia haskiego	169
2. Zgłoszenie wzoru przemysłowego	170
3. Odmowa uznania skutków rejestracji międzynarodowej	171
4. Unieważnienie skutków rejestracji międzynarodowej	172
Aneks	175
I. Najważniejsze akty normatywne	177
II. Orzecznictwo Sądu Unii Europejskiej (dawniej: Sądu Pierwszej Instancji) oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	267
III. Wykaz decyzji Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM)	280
IV. Wykaz decyzji Izby Odwoławczej Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM)	300
V. Wzory formularzy	306
Bibliografia	313

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- akt genewski – Porozumienie haskie w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych, przyjęte w Genewie dnia 2 lipca 1999 r. (Dz. Urz. UE L 386 z 29.12.2006, s. 30)
- dyrektywa 98/71 – dyrektywa 98/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów (Dz. Urz. WE L 289 z 28.10.1998, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 21, s. 120)
- klasyfikacja lokarneńska – międzynarodowa klasyfikacja wzorów przemysłowych zawarta w Porozumieniu z Locarno ustanawiającym międzynarodową klasyfikację wzorów przemysłowych, podpisanym w Locarno dnia 8 października 1968 r., zmienionym dnia 28 września 1979 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 461)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- pr. aut. – ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1410 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 6/2002 – rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 3 z 5.01.2002, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 27, s. 142, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 2246/2002 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 2246/2002 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie opłat na rzecz Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) w odniesieniu do rejestracji wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 341 z 17.12.2002, s. 54; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 31, s. 40, z późn. zm.)

- rozporządzenie wykonawcze – rozporządzenie Komisji (WE) nr 2245/2002 z dnia 21 października 2002 r. wykonujące rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 341 z 17.12.2002, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 31, s. 14, z późn. zm.)
- Statut Trybunału Sprawiedliwości – Protokół ustanawiający Statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej załączony do Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy (Dz. Urz. UE C 310 z 16.12.2004, s. 1)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
- Zielona Księga – Green Paper on the legal protection of industrial design. Working document of the services of the Commission, dokument przygotowany przez Komisję Europejską, Bruksela, czerwiec 1991 r., 111/F/1531/91-EN

Czasopisma i publikatory

- Biul. SN – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
- Dz. U. – Dziennik Ustaw
- EIPR – European Intellectual Property Review
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- PPH – Przegląd Prawa Handlowego
- PUG – Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
- Rec. – zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (przed dniem 1 maja 2004 r.)
- RPEiS – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
- SC – Studia Cywilistyczne
- Zb. Orz. – zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (po dniu 1 maja 2004 r.)
- ZNUJ – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
- ZNUJ PPIW – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej (kontynuacja serii: ZNUJ PWiOWI)
- ZNUJ PWiOWI – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej

Inne

- ETS – Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej)
- OHIM – Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs)); zwany również w książce „Urzędem ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego” oraz „Urzędem Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego”
- SPI – Sąd (dawniej: Sąd Pierwszej Instancji)
- SUE – Sąd Unii Europejskiej
- TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
- WIPO – Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (World Intellectual Property Organization)

OD AUTOREK

Książka *Europejskie prawo wzorów przemysłowych* stanowi pierwsze całościowe opracowanie dotyczące systemu ochrony wzorów przemysłowych w prawie Unii Europejskiej. Wzornictwo przemysłowe odgrywa bez wątpienia ogromną rolę w życiu gospodarczym, zaś zewnętrzny wygląd (postać) produktów jest istotnym instrumentem promocji towarów, skutecznym narzędziem do uzyskania przewagi nad konkurentami, a także dobrym sposobem na przyciągnięcie klienteli zainteresowanej oryginalną, zindywidualizowaną postacią przedmiotów na rynku europejskim.

Ochrona prawna wzorów przemysłowych w Unii Europejskiej jest uregulowana w rozporządzeniu Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych oraz w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2245/2002 z dnia 21 października 2002 r., zawierającym przepisy wykonawcze. Celem rozporządzenia nr 6/2002 jest stworzenie ujednoliconego systemu ochrony wzoru wspólnotowego objętego jednolitą ochroną z tym samym skutkiem na całym terytorium Wspólnoty. System ten stanowi realizację celów Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, jako że ograniczenie ochrony wzorów do terytorium poszczególnych państw członkowskich, prowadząc do podziału rynku w odniesieniu do produktów zawierających wzór, było przeszkodą dla wolnego przepływu towarów, a także przyczyną konfliktów handlowych między państwami członkowskimi.

Dla realizacji celu polegającego na ujednoczeniu systemu ochrony wzorów powołano Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM) z siedzibą w Alicante (Hiszpania). Zgłoszone do Urzędu wzory przemysłowe po ich zarejestrowaniu mogą korzystać z przewidzianej w rozporządzeniu nr 6/2002 ochrony prawnej udzielanej na tych samych zasadach i warunkach we wszystkich krajach członkowskich Wspólnoty.

Najnowsze wydanie niniejszej książki ma na celu całościową prezentację nowej, na polskim horyzoncie prawnym, ochrony wzorów przemysłowych, która umożliwi znaczne rozszerzenie terytorialnego zakresu tej ochrony w związku z jej harmonizacją w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Podmioty poszukujące ochrony swoich wzorów otrzymały do dyspozycji nowy instrument prawny o charakterze międzynarodowym. Stosowanie tego instrumentu w praktyce wymaga jednak korekt, polegających na objaśnianiu użytych w rozporządzeniu nr 6/2002 terminów i precyzowania pojęć, których konfrontacja z konkretnymi kazusami nasuwa niekiedy wątpliwości. Tę funkcję pełnią wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sądu Unii Europejskiej oraz decyzje Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM) w Alicante.

Książka zawiera pogłębioną analizę obowiązującego stanu prawnego dotyczącego ochrony wzorów przemysłowych w Unii Europejskiej, odwołuje się do orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sądu Unii Europejskiej oraz decyzji OHIM, a jednocześnie wyjaśnia wiele problemów praktycznych. W nowym wydaniu, nie rezygnując z głównego zadania, jakim jest przedstawienie mechanizmu działania systemu europejskiej ochrony wzorów, postanowiono uzupełnić wywody tezami wynikającymi z bieżącego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i decyzji OHIM.

Jednocześnie zwrócono uwagę na bogaty dorobek doktryny polskiej, znajdujący odzwierciedlenie przede wszystkim w opracowaniach monograficznych oraz komentarzach do ustawy – Prawo własności przemysłowej. Prace te dotyczą głównie regulacji krajowych, co oczywiście nie umniejsza ich znaczenia i wpływu na kształtowanie się ochrony wzorów w ogólności. Systemy ochrony wzorów przemysłowych (tj. system krajowy oraz ochrona przewidziana w rozporządzeniu nr 6/2002) mają charakter autonomiczny, chociaż istnieją pomiędzy nimi różnorakie związki. To powiązanie znajduje wyraz w tym, że rejestracja wzoru w trybie międzynarodowym odbywa się poprzez zgłoszenie wzoru w Urzędzie Patentowym RP, a spory o naruszenie prawa wypływającego z rejestracji w OHIM toczą się w trybie powództwa wzajemnego przed sądem krajowym. Natomiast unieważnienie prawa z rejestracji międzynarodowej przeprowadzane jest przez Wydział Unieważnień OHIM, którego decyzje przesądzają o powstaniu i ustaniu tego prawa podmiotowego. Funkcjonowanie tego systemu starano się przedstawić kolejno w dwóch częściach niniejszej książki, z których pierwsza poświęcona jest przedstawieniu zasad ochrony, druga zaś przede wszystkim mechanizmowi funkcjonowania tego instrumentu prawnego.

Niezbędne uzupełnienie publikacji stanowi aneks, który ułatwi czytelnikowi zorientowanie się w tej trudnej problematyce. Aneks zawiera wzory dokumentów, wykazy orzecznictwa, wyciągi z aktów prawa polskiego, wspólnotowego i międzynarodowego, dotyczące wzorów przemysłowych.

Książka adresowana jest do studentów prawa, administracji, ekonomii, zarządzania, uczelni technicznych oraz studentów Akademii Sztuk Pięknych i innych uczelni artystycznych. Ponadto kierowana jest również do kręgu rzeczników patentowych, twórców wzorów oraz przedsiębiorców, a także praktyków specjalizujących się w problematyce prawa własności przemysłowej.

Wyrażamy nadzieję, że pozycja ta spełni oczekiwania zarówno studiujących, jak i zajmujących się zawodowo prawem własności przemysłowej, oraz że jej lektura okaże się pożyteczna i przyczyni się do jeszcze większego zainteresowania aktualnymi możliwościami uzyskania ochrony prawnej wzorów przemysłowych.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU OCHRONY WZORÓW PRZEMYSŁOWYCH WE WSPÓLNOCIE EUROPEJSKIEJ

1. Geneza i podstawowe założenia systemu ochrony

Wzornictwo przemysłowe odgrywa ważną rolę w gospodarce rynkowej. Forma (wygląd) produktów przemysłowych jest ważnym instrumentem promocji towarów na rynkach europejskich, skutecznym środkiem do uzyskania przewagi nad konkurentami i dobrym sposobem przyciągania klienteli zainteresowanej zindywidualizowanym, atrakcyjnym wyglądem zewnętrznym przedmiotów, a także interesującą aranżacją wnętrza.

Z tych powodów ustanowienie jednolitej ochrony wzorów przemysłowych w krajach Unii Europejskiej, w celu umożliwienia wolnego przepływu towarów i opartej na wspólnych podstawach prawnych konkurencji w odniesieniu do produktów zawierających wzór, stosunkowo wcześniej stało się przedmiotem zainteresowania Komisji Europejskiej.

Wobec różnorodności ustawodawstw krajów członkowskich Unii Europejskiej (13 ustaw, w tym jedna regionalna krajów Beneluksu, opartych na różnych, czasami trudnych do pogodzenia zasadach), Komisja Europejska już w 1991 r. podjęła inicjatywy zmierzające do ujednoczenia systemu ochrony wzorów, najpierw w postaci tzw. Zielonej Księgi, a następnie projektu dyrektywy.

Dnia 13 października 1998 r. uchwalono dyrektywę 98/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prawnej ochrony wzorów (Dz. Urz. WE L 289 z 28.10.1998, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 21, s. 120, zwanej dalej: dyrektywą 98/71), a następnie rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 3 z 5.01.2002, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 27, s. 142, z późn. zm., zwane dalej: rozporządzeniem nr 6/2002).

Na tej podstawie wydano rozporządzenie Komisji (WE) nr 2245/2002 z dnia 21 października 2002 r. wykonujące rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 341 z 17.12.2002, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 31, s. 14, z późn. zm., zwane dalej: rozporządzeniem wykonawczym) oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 2246/2002 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie opłat na rzecz Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) w odniesieniu do rejestracji wzorów wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 341 z 17.12.2002,

s. 54; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 31, s. 40, z późn. zm., zwane dalej: rozporządzeniem nr 2246/2002).

Celem tego pierwszego rozporządzenia jest stworzenie ujednoliconego systemu wzoru wspólnotowego objętego taką samą ochroną z jednolitym skutkiem w obrębie całego terytorium Wspólnoty. Opracowanie takiego systemu stanowi realizację celów Traktatu o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) (Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 1), jako że ograniczenie ochrony wzorów do terytorium poszczególnych państw członkowskich, prowadzące do podziału rynku w odniesieniu do produktów zawierających wzór, było przeszkodą dla wolnego przepływu towarów, a także przyczyną konfliktów handlowych między państwami członkowskimi.

Dla określenia wzorów przemysłowych, które podlegają ochronie przewidzianej w rozporządzeniu nr 6/2002, używamy określenia „wzór wspólnotowy”.

Podstawowe założenia, na których opiera się ten nowy system w świetle rozporządzenia nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych, są następujące.

W rozporządzeniu nr 6/2002 zrezygnowano ze stworzenia całkowicie wyczerpującego systemu ochrony, tzn. systemu uwzględniającego również prawnoautorską ochronę wzorów. Rozporządzenie nr 6/2002 (por. art. 96 ust. 2) – podobnie jak dyrektywa 98/71 – dopuszcza, a nawet uznaje za obowiązkową, kumulatywną ochronę wzorów przez przepisy o wzorach i przez prawo autorskie, jednakże pozostawia krajom członkowskim swobodę co do zakresu i warunków uzyskania ochrony prawnoautorskiej, w tym także swobodę co do poziomu „oryginalności”, niezbędnej do tego, by wzór mógł z tej ochrony korzystać.

Jednakże prawdziwym i najważniejszym osiągnięciem ustawodawcy europejskiego jest stworzenie jednolitego systemu ochrony wzorów przemysłowych, w dużej mierze opartego na znanych i wypróbowanych konstrukcjach prawnych.

Rozporządzenie daje zainteresowanym do dyspozycji klasyczny tytuł ochrony w postaci prawa z rejestracji wzoru w Urzędzie Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM). Zasady zgłoszenia i szczegółowe dyspozycje dotyczące opłat i innych formalności zawarte są w rozporządzeniu nr 2246/2002 w sprawie opłat.

W celu uelastyczenia ochrony przyznawanej wzorom przemysłowym wprowadzono tzw. okres łaski (*délai de grâce*), obejmujący 12 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o rejestrację wzoru (art. 7 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 6/2002), podczas którego rozpowszechnienie wzoru przez twórcę lub jego następcę prawnego ani nie przynosi uszczerbku nowości wzoru, ani też nie może wpływać na ocenę jego indywidualnego charakteru. Okres ten pozwala na sprawdzenie, w jakiej mierze produkty, w których inkorporowany jest wzór, mogą liczyć na powodzenie wśród odbiorców, a zatem twórca (lub jego następca prawny) może spośród nich wybrać te, które z pewnością powinny być zarejestrowane.

Powstał również nowy tytuł ochronny, a mianowicie prawo do ochrony wzoru niezarejestrowanego, który ma zastosowanie już od chwili wejścia rozporządzenia nr 6/2002 w życie, tzn. od dnia 6 marca 2002 r. Jest to prawo ochronne, które w pewnej mierze było wzorowane na systemie brytyjskim, częściowo zaś na systemie ochrony prawnoautorskiej. Jego istota polega na tym, że z chwilą udostępnienia wzoru rysunek lub model wspólnotowy, który nie został zarejestrowany, korzysta przez okres 3 lat z ochrony przeciwko naśladownictwu (kopiowaniu).

Tytuł ten powołano do życia w celu zapewnienia ochrony tym produktom, których wygląd zmienia się często i które wobec tego wymagają ochrony natychmiastowej, nawet jeżeli ma ona być ograniczona w czasie.

W konsekwencji w świetle przepisów rozporządzenia nr 6/2002 mamy do czynienia z dwoma alternatywnymi, lecz również niekiedy kumulującymi się, formami ochrony wzorów. Bez względu jednak na to, czy chodzi o wzór zarejestrowany, czy nie, warunki ochrony są takie same (ta sama definicja), podobnie jak przyczyny nieważności. Najważniejsze różnice to: data powstania prawa, czas trwania ochrony oraz treść prawa. Twórca może dokonywać wyboru formy ochrony lub ją kumulować, ponieważ często wzór niezarejestrowany może funkcjonować w obrocie gospodarczym już wcześniej, tzn. przed rejestracją. Jednakże korzysta wtedy tylko z ochrony przed naśladownictwem, podczas gdy rejestracja stwarza pełniejszą ochronę, ponieważ uniemożliwia korzystanie przez inną osobę, nawet działającą w dobrej wierze, z wzoru, który nie wywołuje odmiennego ogólnego wrażenia od wzoru już zarejestrowanego.

2. Funkcjonowanie przepisów krajowych w systemie ochrony wzorów wspólnotowych

Mimo że rozporządzenie nr 6/2002 w dużej mierze doprowadziło do powstania autonomicznego systemu ochrony wzorów, należy pamiętać o tym, że nadal pozostają w mocy ustawy krajów członkowskich. Są one wprawdzie zharmonizowane, zgodnie z dyrektywą 98/71, w zakresie postanowień mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynków wewnętrznych, jednak mimo że kryteria ochrony wzorów zostały zuniformalizowane, zakres ochrony pozostaje terytorialnie ograniczony, tzn. w danym państwie podlega ustawodawstwu krajowemu.

W Polsce ochrona wzorów przemysłowych jest obecnie uregulowana w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1410 z późn. zm., zwanej dalej: p.w.p.). Ustawa ta została zmieniona ustawą z dnia 6 czerwca 2002 r. o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. Nr 108, poz. 945) implementującą do prawa polskiego postanowienia dyrektywy 98/71. Dzięki temu nastąpiło zharmonizowanie prawa polskiego i prawa unijnego w zakresie uregulowanym przez tę dyrektywę, a w szczególności w zakresie konstytutywnych cech wzoru, okresu ochrony oraz w zakresie udzielania prawa wyłącznego i unieważnienia tego prawa.

W celu zagwarantowania skutecznej ochrony praw do wzoru wspólnotowego na całym terytorium UE i uniknięcia tzw. *forum shopping*, czyli wybierania przez strony sądu, który stosując prawo krajowe, mógłby w danym przypadku wydać wyrok najkorzystniejszy dla powoda, powołano tzw. sądy wspólnotowe, których jurysdykcja ma charakter międzynarodowy.

W Polsce Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych (powoływany dalej jako Sąd Wspólnotowy) powstał w 2004 r. jako sąd powszechny. Umieszczony został w strukturze organizacyjnej Sądu Okręgowego w Warszawie jako odrębna jednostka organizacyjna do spraw z zakresu ochrony wspólnotowych znaków towarowych i wspólnotowych wzorów przemysłowych.

Prof. zw. dr hab. Maria Poźniak-Niedzielska – profesor Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; wieloletni wykładowca prawa własności intelektualnej na uczelniach krajowych i zagranicznych oraz konferencjach i szkoleniach dla praktyków; autorka licznych prac z dziedziny prawa handlowego i prawa własności intelektualnej, a także opinii prawnych i analiz (w tym także dla Światowej Organizacji Ochrony Własności Intelektualnej w Genewie); autorka pierwszej polskiej monografii o wzorach zdobniczych oraz wielu publikacji dotyczących ochrony wzorów przemysłowych; członek międzynarodowych towarzystw naukowych działających na rzecz nauczania i ochrony własności intelektualnej.

Prof. zw. dr hab. Joanna Sieńczyło-Chłabcz – profesor Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku i Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie; sędzia Izby Gospodarczej Naczelnego Sądu Administracyjnego; były radca prawny i arbiter Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji w Warszawie; stypendystka uniwersytetów w Cambridge i w Oksfordzie; autorka wielu publikacji z zakresu prawa własności intelektualnej, publicznego prawa gospodarczego, prawa mediów i prawa cywilnego.

■ Prezentowana publikacja jest pierwszym całościowym opracowaniem systemu ochrony wzorów przemysłowych w prawie Unii Europejskiej. Autorki dokonały analizy wielu istotnych zagadnień, w szczególności:

- pojęcia wspólnotowego wzoru przemysłowego i jego zdolności rejestrowej,
- ochrony niezarejestrowanego wzoru,
- procedury rejestracji wzoru,
- naruszenia prawa z rejestracji oraz unieważnienia wzoru wspólnotowego.

■ Wydanie drugie zostało uzupełnione i wzbogacone analizą orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Unii Europejskiej z zakresu omawianej problematyki.

■ Aneks zawierający wzory dokumentów, wykaz orzecznictwa, wyciągi z aktów prawa polskiego, europejskiego i międzynarodowego dotyczące wzorów przemysłowych ułatwi czytelnikowi poruszanie się po tej złożonej problematyce. W obecnym wydaniu aneks został poszerzony o komentarze odnoszące się do wielu zagadnień objętych orzeczeniami TSUE i Sądu UE.

■ Książka przeznaczona jest dla studentów różnych kierunków, a zwłaszcza prawa, administracji, ekonomii, zarządzania i europeistyki oraz dla studentów akademii sztuk pięknych i innych uczelni plastycznych. Ponadto może zainteresować praktyków, tj. radców prawnych i adwokatów, rzeczników patentowych, twórców wzorów, przedsiębiorców, a także inne osoby zajmujące się prawem własności przemysłowej.

CENA 79 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:
infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.profinfo.pl

